

Domadder geif ech dann och ofschlÃ©issen an den Accord vun der LSAP-Fraktioun mat op de Wee ginn. Merci.

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Ech soen der Madamm Lydia Mutsch villmools Merci a ginn d'Wuert direkt weider un den honorabelen HÃ¤r Fernand Kartheiser.

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR).-** HÃ¤r President, Dir Dammen an Dir HÃ¤ren, ech wÃ©ilt fir d'Ã©ischt och der Madamm Ahmedova Merci soe fir de Rapport. Si huet eis iwwerzeegt. Mir wÃ©erten dÃ©st och als ADR matstÃ©mmen.

DÃ©se Projet hei erfÃ©llt eigentlech drÃ¤i KrittÃ¤re fir eng Defensepolitik, fir den Effort de dÃ©fense, wÃ©i mer e wÃ©lle maachen: En huet dee politesche Retour, en ass beschriww e gi vu ville Virriedner, ech brauch dat also net ze widerhuelen. En huet den ekonomesche Retour fir eist Land. An en huet de militÃ¤resche Retour, den Notze fir eng Zesummenaarbecht, wÃ©i mer et och zum Beispill viru Kuerzem nach beim Satellitt diskutiert haten oder wÃ©i mer et och an anere Projekten, elo militÃ¤resch, medezinesch Infrastrukturen an esou weider, gesinn haten.

Mir sollten, well dat deier ass, d'ArmÃ©i, a well den Effort de dÃ©fense eebe vill Sue kascht, kucken, datt mer esou Projekte wÃ©i hei d'NSPA, d'WSA an anerer, wou mer deen drÃ¤ifache Retour fir eist Land kÃ©nne sÃ©cheren, prioritÃ¤r behandelen. Mir kÃ©nnen dat net Ã©mmer maachen. Mir kÃ©nnen net nÃ©mmen dat maachen. Awer do, wou mer et kÃ©nne maachen, solle mer et maachen, well dann eppes hei zu LÃ©tzebuerg antrÃ©tt, wat och an anere LÃ¤nner ass: nÃ¤mlech de Retour. Wa FrankrÃ©ich an d'Defense investiert, dann hu se direkt de Retour Ã©conomique, well hir RÃ¼stungsindustrie an hirem Land ass. Mir hunn eng aner Situatioun, dofir ass et sÃ©nnvoll, militÃ¤resch Projekten am Effort de dÃ©fense ze Ã©nnerstÃ©tzen, dÃ©i eis awer e gewÃ©ssene Retour kÃ©nnen assurÃ©ieren.

Dat ass och ganz sÃ©cher an Zukunft beim Projet vum MilitÃ¤rspidol zum Beispill de Fall. Dofir hu mir als ADR Ã©nner anerem och dofir insistiert. A mir Ã©nnerstÃ©tzen d'Regierung, ambitieus un dee Projet erunzegoen, eeben och, well en all dÃ©i KrittÃ¤ren erfÃ©llt an doduerch och sÃ©nnvoll ass a gebraucht gÃ©tt fir eeben eist Land.

An deem SÃ©nn soe mir och Jo zu dÃ©sem Projet. Ech soen lech Merci.

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Merci villmools, HÃ¤r Kartheiser. Den nÃ©chsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen HÃ¤r Marc Goergen.

■ **M. Marc Goergen (Piraten).-** Merci, HÃ¤r President. Mir Piraten wÃ©erten de Projet och matstÃ©mmen. Merci der Madamm Ahmedova fir de Rapport. Mir ginn dat Ganzt e bÃ©sse mÃ©i pragmatesch un. An zwar: Well dÃ©i RetombÃ©e do ass fir d'Ã©conomie zu LÃ©tzebuerg a well mer de Standuert sÃ©cheren, si mir och d'accord mat deem Projet.

Merci.

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Merci villmools, HÃ¤r Goergen.

D'Regierung huet d'Wuert, den HÃ¤r Verdedegungsminister FranÃ§ois Bausch.

Prise de position du Gouvernement

■ **M. FranÃ§ois Bausch, Ministre de la DÃ©fense.-** HÃ¤r President, ech wÃ©ll allen Deputierte Merci soe fir hir Interventioun, virun allem och der Madamm Ahmedova fir hire gudd schrÃ©ftlechen a mÃ©ndleche Rapport, a selbstverstÃ©ndlech och Merci soen, datt d'Chamber mat esou enger grousser MajoritÃ©it dÃ©se wichtege Projet fir LÃ©tzebuerg stÃ©mmt. Well, ech mengen, dat heiten ass eng Institutioun, dÃ©i gÃ©tt et effektiv scho JoerzÃ©ngten. Fir LÃ©tzebuerg ass et wichtig, fir eis ArmÃ©i, mee och fir eist Land. An ech mengen, och international brÃ©ngt dat eis ganz vill, datt mer d'NSPA zu LÃ©tzebuerg hunn.

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Merci villmools dem HÃ¤r Verdedegungsminister. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen zur OfstÃ©mmung iwwert de Projet de loi 7675. Den Text steet am Document parlementaire 7675².

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7675

D'OfstÃ©mme fÃ¤nkt un. Fir d'Ã©ischt de Vote Ã©lectrique fir dÃ©i persÃ©inlech StÃ©mmen.

Duerno maachen ech den Appel nominal fir dÃ©i, dÃ©i wÃ©llen e Vote par procuration ofginn.

(Appel nominal pour votes par procuration)

Domadder ass dÃ©se Projet de loi mat 58 Jo-StÃ©mme bei 2 Nee-StÃ©mmen ugehall.

Ont votÃ© oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt Ã©pouse Kemp, MM. Emile Eicher, FÃ©lix Eischen, Paul Galle, LÃ©on Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, FranÃ§oise Hetto-Gaasch (par M. Aly Kaes), MM. Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Georges Mischo), Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Martine Hansen) ;

MM. Guy Arendt, AndrÃ© Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Claude Haagen, Mmes CÃ©cile Hemmen et Lydia Mutsch ;

Mme Semiray Ahmedova, MM. Carlo Back, FranÃ§ois Benoy, Mmes Djuna Bernard, StÃ©phanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme JosÃ©e LorschÃ© et M. Charles Margue (par Mme JosÃ©e LorschÃ©) ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont votÃ© non : MM. Marc Baum (par M. David Wagner) et David Wagner.

10. RÃ©solution de M. Fernand Kartheiser relative Ã un large dÃ©bat et Ã une consultation publique sur la rÃ©vision constitutionnelle

(RÃ©solution dÃ©posÃ©e au cours de cette sÃ©ance publique - Ã consulter en page 555 de ce compte rendu)

Da kÃ©ime mer nach zur Resolutioun iwwert d'Verfassungsrevisioun, dÃ©i vum HÃ¤r Fernand Kartheiser deposiert ginn ass. Den HÃ¤r Mars Di Bartolomeo freet direkt d'Wuert.

Discussion gÃ©nÃ©rale

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).-** Merci fir d'Wuert, HÃ¤r President. Fir d'Ã©ischt emol sief festgestallt, dass et richtig ass, wÃ©i den HÃ¤r Kartheiser feststellt, dass dÃ©i Aarbechten an der Institutionskommissioun op eng ganz konstruktiv an effikass Aart a Weis virukommen. Ech kann em also zu dÃ¤r doter Feststellung nÃ©mme Recht ginn.

(Interruption)

Zweetens, wat d'Vesprieche vun de Parteien ugeet - ech schwÃ¤tzen do fir meng Partei -, do war et esou, dass et jiddefalls bei der LSAP esou war, dass d'LSAP derfir agetrueden ass, fir e Referendum zu enger Gesamtverfassungsrevisioun ze maachen. An ech mengen, dass dat och bei enger Rei vun anere Parteien de Fall war.

Ech weess net, ob dat drop zrÃ©ckzefÃ©ieren ass, dass den HÃ¤r Kartheiser relativ nei an dÃ¤r Institutionskommissioun ass, dass e versicht, dÃ©i verschidde Saache mateneen ze vermÃ©schen.

Mir sinn net mÃ©i an der Approche vun enger Gesamtverfassungsrevisioun, mee mir sinn an der Approche vun Deelverfassungsrevisiounen, wou mer Deeler vun dÃ¤r bestoender Verfassung iwwerhuelen. Et ass also net esou, wÃ©i wa mer nach bei 2018 geif e stoen. Ech brauch net op dÃ©i Ã©mstÃ¤nn anzegoen, firwat dass mer an dÃ¤r doter Situatioun sinn. Ech wÃ©ll just drop hiweisen, dass mer am Moment op eng ganz konstruktiv Aart a Weis zesummeschaffen, ausser dass den HÃ¤r Kartheiser eis hei-ansdo Ã©mmer an engem warnenden Toun oder an engem freedegen Toun seet, hie geif sech op de Referendum freeÃ©n.

Ech wÃ©ll dem HÃ¤r Kartheiser awer soen, dass ee vu senge frÃ©iere Kollege sech Ã©mmer e Spaass draus gemaach huet, fir der VerfassungsmajoritÃ©it an der Institutionskommissioun dervun ofzeroden, esou ee Referendum ze maachen. Ech weess net, wat seng HannergrÃ©nn waren, firwat en eis dat esou frÃ©ndlech geroden huet. Nach ass et awer esou - an dÃ©i Kollegen, dÃ©i an dÃ¤r Verfassungskommissioun sinn, an dÃ¤r Institutionskommissioun sinn, wÃ©ssen, dass ech hei keng Dommheeten erzielen, mee dass dat esou ass -, dass den HÃ¤r GibÃ©ryen mat deem selwechte spÃ©ttesche LÃ©chelen eis gesot huet, e geif eis dervun ofroden, well hie geif sech ...

■ **Une voix.-** A sou!

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).-** ... am geigendelege Fall freeÃ©n.

Da wÃ©ll ech soen, dass eng Ã©ischt Consultatioun jo scho stattfonnt huet iwwer Ã¤r VirschlÃ©i, wat e ganz gudden Echo hat a wou mer net am Wuertbroch sinn, well mer en Deel vun deene gudd Propositioniounen och an eise jÃ©tzege Propositione matiwerholl hunn.

An et deet mer leed, den HÃ¤r Kartheiser schwÃ¤zt hei vun „engem“ Referendum. Wa mer dat geif e kucken, wÃ©i et elo ass, an all dÃ©i Verfassungsrevisiounen, dÃ©i elo an der rezenter Vergaangenheet waren, an dÃ©i, dÃ©i nach op eis zoukomme wÃ©erten, jo, da komme mer aus dem Referendum iwwerhaupt net mÃ©i eraus, well da maache mer all 14 Deeg oder all drÃ¤i Wochen e Referendum.

Dofir, Kolleeginnen a Kollegen, ech kann lech nÃ©mmen am Numm vu menger Fraktioun, mee awer och a menger Eigenschaft als President vun der Verfassungskommissioun de Rot ginn, fir dÃ©i heite Resolution ofzeleenen.

■ **Plusieurs voix.-** TrÃ©s bien!

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).-** Merci.

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Merci villmools, HÃ¤r Di Bartolomeo.

11. 7675 - Projet de loi autorisant la participation financiÃ©re de l'Ã©tat au programme stratÃ©gique d'infrastructure de l'Agence OTAN de soutien et d'acquisition (NATO Support and Procurement Agency - NSPA), ainsi qu'Ã l'infrastructure « Outside Cabling Plant 2 » (OCP2), Ã Capellen (suite)

Dispense du second vote constitutionnel

ler ech dem HÃ¤r LÃ©on Gloden d'Wuert ginn, muss ech lech nach eppes agestoen: Ech hat nom Vott vum Projet de loi 7675 vergiess, d'Dispens vum zweet Vote constitutionnel ze froen.

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).-** Mir haten lech dÃ©i a Gedanke scho ginn.

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Ass d'Chamber d'accord mat der Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).-** SelbstverstÃ©ndlech.

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Dann ass et esou decidiert.

12. RÃ©solution de M. Fernand Kartheiser relative Ã un large dÃ©bat et Ã une consultation publique sur la rÃ©vision constitutionnelle (suite)

An da ginn ech dem HÃ¤r LÃ©on Gloden d'Wuert.

Discussion gÃ©nÃ©rale (suite)

■ **M. LÃ©on Gloden (CSV).-** Merci, HÃ¤r President. De President vun der Institutionskommissioun huet et Ã©nnerstrach: Mir fÃ©iere ganz konstruktiv Diskussiounen an der Institutionskommissioun iwwert dÃ©i eenzel Punkten, dÃ©i elo an der aktueller Verfassung solle geÃ©nnert ginn. D'ailleurs muss ech soen: Den HÃ¤r Kartheiser brÃ©ngt sech och an dÃ©i Diskussiounen an. Mir hunn alleguer vill bÃ¤igeliert iwwert d'Grade vun engem General an der ArmÃ©i am Kader vun der Diskussioun, wÃ©i de Grand-Duc soll als Chef de l'Ã©tat a vun der ArmÃ©i an der Verfassung verankert bleiwen.

Doriwwer eraus stellen ech fest, datt an der Resolution vun der ADR zwee Feeler stinn.

■ **Une voix.-** O mei!

■ **M. LÃ©on Gloden (CSV).-** Am Considerant schwÃ¤zt d'ADR vun de „Verfassungstexter“, dÃ©i an dem Walprogramm vun de Parteie gestanen hÃ¤tten, also vu verschiddeenen eenzelnen Texter. Mir als CSV haten am Walprogramm, HÃ¤r Kartheiser, vun engem globaler Verfassungsreform geschwat. Dat heescht, dat ass deen Ã©ischte Feeler. Do leit Der falsch.

An dann an der Partie, wou da soll elo eppes decidiert ginn, do schwÃ¤zt Der vun enger „globaler“ Verfassungsreform. Or, wÃ©i esou oft bleift d'ADR an hirer ZÃ¤it stoen. Well mir sinn net mÃ©i am Kader vun enger globaler Verfassungsreform. Mir sinn elo am Kader vun der Modifikatioun vun eenzelne Punkten - dÃ©i berÃ¼mt LÃ©scht mat 30 Punkten, dÃ©i dÃ©i verschidde Parteien ofgeschwat hunn. An et sinn dÃ©i eenzelne Punkten, dÃ©i mer elo Ã©nneren; eeben net mÃ©i dÃ©i global Verfassungsreform.

Duerfir wÃ¤ert d'CSV dÃ©s Resolutioun net matdroen.

■ **Une voix.-** TrÃ©s bien!

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Merci villmools, HÃ¤r Gloden. Da kritt den HÃ¤r Kartheiser nach eng KÃ©ier d'Wuert.

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** HÃ¤r President, Dir Dammen an Dir HÃ¤ren, fir d'Ã©ischt wÃ©ll ech dem HÃ¤r Di Bartolomeo an och dem HÃ¤r Gloden villmools Merci soe fir hir AusfÃ©ierungen. DÃ©i si wierklech historesch interessant - an ech betounen „historesch“ interessant -, well mir hunn nÃ¤mlech hei wierklech e Walverspriechebroch vun deene Parteien, ...

■ **M. Mars Di Bartolomeo (LSAP).-** Ma also ...

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** ... dÃ©i dat ugekÃ©nnegt hunn. An ech erklÃ¤ren lech firwat.

(Brouhaha)

Ech erklÃ¤ren lech firwat. Et ass dach bÃ©lleg, 2018 bei den Nationalwalen de Leit ze versprieche, datt iwwert d'Verfassungsreform - eng oder eng global Reform - ofgestÃ©mmt gÃ©tt, an dann no de Walen deen Text an e puer kleng Texter opzedeele, iwwert dÃ©i dann net mÃ©i soll ofgestÃ©mmt ginn. Ma wou si mer dann?! Fir wat haalt Dir eigentlech d'LÃ©tzebuurger Bierger? E Versprieche, wat Der gitt fir eng VerfassungsÃ©nnerung, dÃ©i substanziiell un

d'Wiese vun eise Land geet, un eis Relatioun mat der EuropÃ©escher Unioun, un eis Staatsform, un de RÃ´le vum Staatschef, un d'Justizreform, an Dir gitt dann hin an Dir maacht et praktesch am klenge Krees, fir hei ee Vott ze huelen an dann nach en anere Vott an nach e Koup Gesetzer ofzeleenen. Dir huet de Leit dat ewech, wat Der hinne versprach hutt!

Ech wÃ©ll hei zitieren ...

(Interruption par M. LÃ©on Gloden)

Jo, et steet net do: „vÃ©ier kleng Deeler“, HÃ¤r Gloden!

■ **M. LÃ©on Gloden (CSV).-** Dat anert steet awer och net do.

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** D'CSV huet e prinzipiell Versprieche gemaach: „Vor dem ersten verfassungsrechtlichen Votum wird der Verfassungstext in regionalen Diskussionsrunden mit den BÃ¼rgern erÃ´rtert und durchdiskutiert. [...] Dieser Text wird danach den BÃ¼rgern in einer Volksbefragung vorgelegt und wird das zweite verfassungsechtliche Votum ersetzen.“ An Dir maacht hei e bÃ©llegen Trick, fir do derlaanschtzecommen. Walbedruch!

D'LSAP: D'LSAP huet gesot: „Der neue Verfassungstext“ - bon, do kann ee soe global oder vÃ©ier klenger -, „Der neue Verfassungstext ...

(Interruption par M. Georges Engel)

HÃ¤r Engel, Dir hutt lech scho blamiert haut. Waart elo mol eng Sekonn!

(Brouhaha)

„Der neue Verfassungs...“

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Wannechgelift!

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** „Anstelle einer zweiten Lesung soll der neue Verfassungstext ...

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Wannechgelift net an deem doten Toun!

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** ... allen stimmberechtigten BÃ¼rgern anschlieÃ©end ...

(Interruptions)

■ **M. Georges Engel (LSAP).-** Elo geet et awer duer, HÃ¤r Kartheiser!

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** Wannechgelift och net an deem doten Toun! Den HÃ¤r Kartheiser huet d'Wuert, an an engem gemÃ¤ssegten Toun.

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** ... nach breiter Ã¶ffentlicher Diskussion zur Abstimmung per Referendum ...“

(Brouhaha)

■ **M. Fernand Etgen, PrÃ©sident.-** ... an engem gemÃ¤ssegten Toun.

■ **M. Georges Engel (LSAP).-** ... heibanne just een!

(Interruption)

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** Also nach eng KÃ©ier - d'LSAP ass esou beegesichert, datt se mer draschwÃ¤zt -: „[...] der neue Verfassungstext allen stimmberechtigten BÃ¼rgern anschlieÃ©end nach breiter Ã¶ffentlicher Diskussion zur Abstimmung per Referendum vorgelegt werden [...]“ Walversprieche vun der LSAP, haut hei gebrach! Just, fir datt mer et wÃ©ssen.

D'Demokratesch Partei, dÃ©i den Numm net verdÃ©ngt: ...

(Exclamations)

■ **M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'Ã©tat.-** Fir wien huet Der ...

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** ... „Die vier grÃ´sten im Parlament vertretenen ...

■ **Une voix.-** Also dat do ass awer ...

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** ... Parteien ...

■ **M. Georges Engel (LSAP).-** Fir wien haalt Dir lech, HÃ¤r Kartheiser?

(Interruption)

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** ... tragen diesen Text mit und haben sich fÃ¼r ein ...

■ **Une voix.-** De President ass selwer Member do!

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** ... Referendum wÃ¤hrend der nÃ©chsten Legislaturperiode ausgesprochen. Da die Verfassung die eigentliche Rechtsgrundlage unseres Landes ist, muss im Vorfeld das Referendum mit weitgehendster und objektiver Information sowie weitmÃ´glichster BÃ¼rgerbeteiligung begleitet werden.“ Alles dat sinn huel Wieder! DÃ©i Parteien, ...

■ **M. Gilles Baum (DP).-** Dir wÃ©sst dach ganz genau, datt mir an engem aneren Zenario sinn!

(Brouhaha)

■ **M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur.-** ... dÃ©i dat Versprieche haut hei ..., dÃ©i dat Versprieche 2018 de Wieler ginn hunn, ...